

פְּרִשְׁת תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ

וַיִּדְבֹר יי' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת
הַמְצוֹרֶעַ בַּיּוֹם טָהַרְתּוּ וְגו'. (ויקרא יד) רַבִּי
אַבָּא פָתַח, (איוב יט) גִּזְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חָמָה
עֹנֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוֹן. שְׂדוֹן, שְׂדִין פְּתִיב.
כַּמָּה אֵית לֹון לְבַנֵּי נֶשֶׂא לְאַסְתַּמְרָא אֲרַחֲיִהוּ
וְלִדְחָלָא מִקַּמֵּי קֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִסְטִי
מֵאַרְחָא דְכַשְׂרָא, וְלֹא יַעֲבוֹר עַל פְּתַנְמֵי אֲזַרְיִיתָא,
וְלֹא יִתְנַשֵּׂי מִנָּה.

דְּכָל מָאן דְּלֹא לָעֵי בְּאַזְרִייתָא, וְלֹא יִשְׁתַּדַּל בָּהּ,
נְזִיפָא הוּא מְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְחִיקָא
הוּא מִנִּיָּה, לֹא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עִמִּיה. וְאַיְנוּן
נְטוּרִין, דְּאִזְלוּן עִמִּיה, אֲסַתְּלָקוּ מִנִּיָּה, וְלֹא עוֹד
אַלְא דְּמַכְרִזֵּי קַמִּיה וְאַמְרֵי, אֲסַתְּלָקוּ סוּחְרֵינִיָּה

לשון הקודש

פְּרִשְׁת מְצוֹרֶעַ

הוא שלא יסטו מדרך בשרה, ולא לעבר
על דברי תורה ולא תשכח ממנו.
שָׁפַל מִי שְׁלֹא לוֹמַד תּוֹרָה וְלֹא מִשְׁתַּדַּל
בָּהּ, נֹזֵף הוּא מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְחוּק
הוּא מִמֶּנּוּ, וְלֹא שׁוֹרָה עִמּוֹ שְׂכִינָה. וְאוֹתָם
הַשׁוֹמְרִים שְׁהוֹלְכִים עִמּוֹ, מְסַתְּלָקִים
מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂמַכְרִזִּים לְפָנָיו

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. זֹאת תְּהִיָּה
תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ בַּיּוֹם טָהַרְתּוּ וְגו'. רַבִּי אַבָּא
פָתַח, (איוב יט) גִּזְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חָמָה
עֹנֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוֹן. שְׂדוֹן,
שְׂדִין פְּתִיב. כַּמָּה יֵשׁ לְבַנֵּי אָדָם לְשַׁמֵּר
אֶת דְּרָכֵיהֶם וּלְפָחוּד מִלְּפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

וּפְלִגְיָא, דְּלֹא חָשׂ עַל יְקָרָא דְמֵאֲרִיָּה. וְוִי לִיָּה,
 דְּהָא שְׁבָקוּהוּ עַלְאִין וְתַתְּאִין. לִית לִיָּה חוּלְקָא
 בְּאַרְתָּא דְחַיִּי.

וְכַד אִיהוּ אֲשֶׁתְּדַל בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה, וְלַעִי
 בְּאוּרִיָּתָא, פְּמָה נְטוּרִין זְמִינִין לְקַבְּלִיה
 לְנִטְרָא לִיָּה, וְשְׁכִינְתָּא שְׂרִיָּא עָלֶיהָ, וְכֹלָא מְכַרְזִי
 קַמִּיָּה וְאִמְרִי, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוֹקְנָא דְמַלְפָּא, הָבוּ
 יְקָרָא לְבִרְיָה דְמַלְפָּא, אֲתַנְטִיר הוּא בְּעַלְמָא דִּין
 וּבְעַלְמָא דְאֲתִי, וּפְאָה חוּלְקִיָּה.

תָּא חַזִּי, בְּלִישְׁנָא בִישָׂא דְאָמַר נַחֲשׁ לְאַתְתָּא,
 גְּרִים לְאַתְתָּא, וְלֹאֲדָם, לְמַגְזֵר עַלִּיָּהּ מוּתָה,
 וְעַל כָּל עַלְמָא בְּלִישְׁנָא בִישָׂא כְּתִיב, (תהלים
 נ) וּלְשׁוֹנָם חָרַב חֲדָה. בְּגִין כֶּךָ, גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי
 חָרַב, מִפְּנֵי לִישְׁנָא בִישָׂא. כִּי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חָרַב.
 מָאִי כִי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חָרַב. דָּא חָרַב לִיָּי, דְּתַנְן,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לְדִיוֹקוֹן הַמְּלֻךְ. תֵּנוּ כְבוֹד לְבֵן הַמְּלֻךְ.
 שְׁמוֹר הוּא פְּעוּלָם הוּא וּבְעוּלָם הַפָּא.
 אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ!

בַּא רְאָה, בְּלִשְׁוֹן הָרַע שְׂאֵמַר הַנְּחָשׁ
 לְאִשָּׁה, גְּרִים לְאִשָּׁה וְלֹאֲדָם לְגִזֵּר עָלֶיהֶם
 מִיָּתָה וְעַל כָּל הָעוֹלָם. בְּלִשְׁוֹן הָרַע כְּתוּב,
 (תהלים נ) וּלְשׁוֹנָם חָרַב חֲדָה. מְשׁוּם כֶּךָ,
 גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרַב, מִפְּנֵי לְשׁוֹן הָרַע. כִּי

וְאִמְרִים: הַסְתַּלְקוּ מִסְבִּיב לְפִלְגִי, שְׁלֹא
 חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹד רַבּוֹנוּ. אוּי לֹו! שְׁהִרִי
 עֲזוּבוּ אוֹתוֹ עֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, אִין לֹו
 חֲלַק בְּדַרְדָּר הַחַיִּים.

וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנוּ וְלוֹמַד
 תּוֹרָה, פְּמָה שׁוֹמְרִים מְזַמְּנִים כְּנִגְדּוֹ
 לְשְׁמוֹר אוֹתוֹ, וְשְׁכִינְהָ שׁוֹרָה עָלָיו, וְכֹלָם
 מְכַרְזִים לְפָנָיו וְאִמְרִים: תֵּנוּ כְבוֹד

תָּרַב אֵיִת לִיָּה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִידְ הוּא, דְּבִיָּה דְּאִין
 לְתִיבְיָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה לד) תָּרַב לִיָּי
 מְלָאָה דָם. (דברים לב) וְתִרְבִּי תֹאכַל בְּשָׂר. וּבְגִין כְּדִ
 גּוֹרוּ לְכֶם מִפְּנֵי תָּרַב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת תָּרַב לְמַעַן
 תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדוּן כְּתִיב. בְּגִין דְּתִדְעוּן דְּהָכִי
 אֲתִדְּן, מָאן דְּאֵיִת לִיָּה תָּרַב בְּלִישְׁנִיה, אֲזִדְּמָן לִיָּה
 תָּרַב (ס"א אֲתִדְּן בְּהוּא תָּרַב) דְּשָׂצִי כֻּלָּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב
 זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ.

רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח, (קהלת ט) וְכַצְּפָרִים הָאֲחוּזוֹת בַּפֶּח
 כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הֵאִי קָרָא הָא
 אֲתִמַּר. אֲכַל תָּא חַזִּי, בְּנֵי נָשָׂא לֹא יִדְעוּן, וְלֹא
 שְׂמַעִין, וְלֹא מְסַתְּפְלִי בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן, וְכַרְוֹזָא
 כָּל יוֹמָא קֵאֲרִי קְמִיָּהוּ, וְלִית מָאן דְּעָצִית לִיָּה, וְלִית
 מָאן דְּיִתְעַר רִוְחִיהָ לְפּוֹלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה.

לשון הקודש

תָּרַב) שְׂמַשְׂמִינְדָה הַכּל. זְהוּ שְׂכְתוּב זֹאת
 תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ.

רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח, (קהלת ט) וְכַצְּפָרִים
 הָאֲחוּזוֹת בַּפֶּח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם.
 הַפְּסוּק הַזֶּה הֵרִי גַתְּבָאָר. אֲכַל בֹּא רָאָה,
 בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא
 מְסַתְּפְלִים בְּרַעוּן אֲדוּנָם, וְהַכְּרוּז כָּל יוֹם
 קוֹרָא לְפָנֵיהֶם, וְאִין מִי שְׂמַקְשִׁיב לוֹ, וְאִין
 מִי שְׂמַעִיר אֶת רִוְחוֹ לַעֲבֹדַת אֲדוּנָו.

חֲמָה עֲוֹנוֹת תָּרַב. מַהוּ כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת
 תָּרַב? זֶה תָּרַב לְה'. שְׂשֻׁנִּינוּ, יֵשׁ לְקוֹדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא תָּרַב שְׂכָה הוּא דִּין אֶת
 הָרְשָׁעִים. זְהוּ שְׂכְתוּב, (ישעיה לד) תָּרַב לְה'
 מְלָאָה דָם. (דברים לב) וְתִרְבִּי תֹאכַל בְּשָׂר.
 וּמְשׁוּם כְּדִ גּוֹרוּ לְכֶם מִפְּנֵי תָּרַב כִּי חֲמָה
 עֲוֹנוֹת תָּרַב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדוּן
 כְּתוּב, כְּדִי שְׂתִדְעוּן שְׂכָךְ גְּדוּן. מִי שְׂנִישׁ לוֹ
 תָּרַב בְּלִשְׁנוֹ, מְזַדְּמָנַת לוֹ תָּרַב (גְּדוּן בְּאוֹתָהּ

בְּשַׁעֲתָא דְרַמְשׁ לִילְיָא, וְתַרְעִין סְתִימִין, אֲתַעַר
 נּוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וְכַמְּה חַבִּילֵי
 טַרִיקִין מִשְׁתַּבְּחֵי בְּעֵלְמָא. כִּדִּין אֲפִיל קַדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא שִׁינְתָא עַל כָּל בְּנֵי עֵלְמָא, וְאֲפִילוּ עַל כָּל דֵּי
 בְּהוֹן אֲתַעְרוּתָא דְחַיִּי, וְאִינוּן שְׂאטֹן בְּעֵלְמָא,
 וּמּוֹדְעִין לְהוּ לְבְנֵי נְשָׂא, מַלִּין, מְנַהוֹן כְּדִיבֹן, וּמְנַהוֹן
 קְשׁוּט, וּבְנֵי נְשָׂא אֲתַקְטְרוּ בְּשִׁינְתָא.

כִּד אֲתַעַר רוּחָא דְצַפּוֹן, וְאֲתַפְּלִיג לִילְיָא, שְׁלַהוּבָא
 נְפִקָא וּבְטַש תְּחוֹת גְּדַפּוּי דְתַרְנַנְגוּלָא, וְקַרִי,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא עָאל בְּגִנְתָא דְעֵדֵן לְאֲשַׁתְּעִשְׂעָא
 עִם צַדִּיקִיָּא. וּכְדִין פְּרוּזָא נְפִיק וְקַרִי, וְכַל בְּנֵי
 עֵלְמָא מִתְעַרֵּי בְּעַרְסֵיהוּ, אִינוּן דֵּי בְּהוֹן אֲתַעְרוּתָא
 דְחַיִּי, קִימִין לְפּוֹלְחָנָא דְמַאֲרִיהוֹן, וְעַסְקֵי בְּאוּרִייתָא
 וּבְשַׁבְּחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא עַד דְאֲתֵי צַפְרָא.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בְּשַׁמְתַּעוּרְרַת רוּחַ צַפּוֹן וּנְחַלְקַת הַלְלִיָּהּ,
 הַשְּׁלֵהֶבֶת יוֹצֵאת וּמְכַה תַּחַת כְּנָפֵי
 הַתְּרַנַּנְגוּל, וְהוּא קוּרָא, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נִכְנָס לְגַן עֵדֵן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצַּדִּיקִים.
 וְאִז הַכְּרוּז יוֹצֵא וְקוּרָא, וְכַל בְּנֵי הָעוֹלָם
 מִתְעוּרְרִים בְּמַטּוֹתֵיהֶם. אוֹתָם שְׁיֵשׁ בָּהֶם
 הַתְעוּרְרוֹת שֶׁל חַיִּים, עוֹמְדִים לְעַבּוֹדַת
 רַבּוֹנָם וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְשַׁבְּחוּ שֶׁל
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁבָּא הַבִּקְרָה.

בְּשַׁעֲתָא שִׁינְרַד הַלְלִיָּהּ וְהַשְּׁעָרִים
 נִסְתַּמִּים, מִתְעוּרַר נִקְבַּת תְּהוּם רַבָּה,
 וְכַמְּה קְבוּצוֹת שֶׁל מַחְבְּלִים נִמְצְאִים
 בְּעוֹלָם. אִז מִפִּיל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂנָה
 עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאֲפִילוּ עַל כָּל שְׂבָהֶם
 הַתְעוּרְרוֹת שֶׁל חַיִּים, וְהֵם מְשׁוּטְטִים
 בְּעוֹלָם וּמוֹדִיעִים לְבְנֵי אָדָם דְּבָרִים, מֵהֶם
 פּוֹזְבִים וּמֵהֶם אֲמַת, וּבְנֵי אָדָם קְשׁוּרִים
 בְּשַׁנְהָה.

כִּד אֶתִּי צַפְרָא, (ס"א בְּרוּא קְרִי וְכַל) כָּל חַיִּילִין וּמִשְׁרִיין
 דְּלַעִילָא מְשַׁבְּחֵן לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכַבִּי בְּקָר וְגו'.
 בְּדִין כַּמָּה תִרְעִין אֶתְפַּתְחוּ לְכָל סְטָרִין. וְתִרְעָא
 דְּאַבְרָהָם, אֶתְפַּתַּח בָּהּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְזַמְנָא לְכָל
 בְּנֵי עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית כא) וַיִּטַּע אִשָּׁל
 בְּבְאֵר שֶׁבַע.

וּמָאן דְּלֹא יִתְעַר רוּחִיהּ בְּפוּלְחָנָא דְמַרְיָה,
 בְּהִיךְ (דף נ"ג ע"א) אֲנַפִּין יְקוּם קָמִי מַלְפָּא, כִּד
 יִתְעַרוּן עָלֶיהּ בְּדִינָא, וַיִּתְפָּשׁוּן לִיהּ בְּקוּלְרָא, וְלֹא
 יִשְׁתַּבַּח עָלֶיהּ זְכוּתָא לְאַשְׁתְּזַבָּא, בְּדִין כְּתִיב, (קהלת
 ט) וּבְצַפְרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפֶתַח כְּהֵם יוֹקָשִׁים בְּנֵי אָדָם.
 וְעַד לָא יִנְפוֹק בַּר נָשׁ מֵהַאי עֲלָמָא, בְּכַמָּה דִּינִין
 אֶתְדִן נַפְשָׁא עִם גּוּפָא, עַד לָא יִתְפָּרְשׁוּן דָּא מִן
 דָּא, וְלִית מָאן דִּישְׁבַּח.

לשון הקודש

רַבּוּנוּ, בְּאִיזָה פְּנִים יַעֲמַד לְפָנֵי הַמְּלִיךְ
 כְּשִׁיתְעוֹרְרוּ עָלָיו בְּדִין, וַיִּתְפָּסוּ אוֹתוֹ
 בְּקוּלְרָא, וְלֹא תִמְצָא עָלָיו זְכוּת לְהַנְצִיל?
 וְאִז כְּתוּב, וּבְצַפְרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפֶתַח כְּהֵם
 יוֹקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. וְטָרַם שִׁיִּצָּא אָדָם מִן
 הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּכַמָּה דִּינִים הוּא גָדוֹן
 הַנְּפֶשׁ עִם הַגּוּף טָרַם שִׁיִּפְרְדוּ זֶה מִזֶּה,
 וְאִין מִי שִׁישְׁבַּח.

כְּשֶׁפָּא הַבְּקָר, (ברח קורא וְכַל) כָּל הַחִילוֹת
 וְהַמְּחֻנּוֹת שֶׁלְמַעַל מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (איוב לח) בְּרֵן יַחַד
 כְּכַבִּי בְּקָר וְגו'. אִז כַּמָּה שְׁעָרִים נִפְתְּחוּ
 לְכָל הַצְּדִידִים, וְהַשְּׁעַר שֶׁל אַבְרָהָם נִפְתַּח
 לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְזַמֵּן אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּטַּע אִשָּׁל בְּבְאֵר שֶׁבַע.
 וּמִי שֶׁלֹּא מַעִיר אֶת רוּחוֹ לְעִבּוֹדַת

בְּהֵיחֻא זְמַנָּא דְמָטָא שְׁעֵתָא לְאַתְפְּרָשָׁא, לֹא
נִפְקָא נַפְשָׁא מִן גּוּפָא, עַד דְּאַתְגְּלִי עֲלֵיהּ
שְׂכִינְתָּא, וְנַפְשָׁא, מִגּוּ חֲדוּתָא וַחֲבִיבוּתָא דְשְׂכִינְתָּא,
נִפְקָא מִגּוּפָא לְקַבְלָהּ. אִי זַפְּאָה הוּא, מִתְקַשֵּׁר בָּהּ
וְאַתְדַבֵּק בָּהּ. וְאִי לֹא, שְׂכִינְתָּא אֲזֵלָא, וְהִיא
אַשְׁתְּאַרְת, וְאַזְלַת וּמִתְאַבְּלָא עַל פְּרִישוּתָא דְגּוּפָא.
מִתְלָא אַמְרֵי. שׁוּנְרָא מֵאַשָּׁא לֹא מִתְפְּרָשָׁא, חֲדָדִי
לְסַכֵּינָא, אֲזֵלָא אַבְתְּרִיהּ.

לְבַתָּר אַתְדָּנּוּ תְרוּוִייהוּ עַל יְדוּי דְדוּמָה. גּוּפָא
אַתְדָּן בְּקַבְרָא עַד דְּתָב לְעַפְרָא, וְנַפְשָׁא
בְּאַשָּׁא דְגִיחֵהֶם בְּכַמְהָ דִּינִין, עַד הֵהוּא זְמַנָּא
דְּאַתְגְּזֵר עָלֶיהּ לְקַבְלָא עוֹנֵשָׁא. בְּתַר דְּקַבִּילַת
עוֹנֵשָׁא, וּמִימֵי זְמַנָּא לְאַתְדַבְּאָה, כְּדִין אַסְתְּלַקָּא
מִגִּיחֵהֶם, וְאַתְלַבֵּנַת מִחוּבָהּא כְּפִרוּזָא דְאַתְלַפֵּן
בְּנוּרָא, וּסְלִקוּן עִמָּה, עַד דְּעֵאלַת לְגַנְתָּא דְעֵדוֹן

לשון הקודש

בְּאֵשׁ, חֲדָד אֶת הַסִּפִּין, וְהוּא יִלְךְ אַחֲרָיו.
אַחַר כֵּךְ נִדְוָנִים שְׁנִיחֵם עַל יְדֵי דוּמָה.
הַגּוֹף נִדוֹן בְּקַבֵּר עַד שֶׁשָּׁב לְעַפְרָא, וְהַנֶּפֶשׁ
בְּאֵשׁ הַגִּיחֵהֶם בְּכַמְהָ דִּינִים, עַד אוֹתוֹ וְזִמְנָא
שְׁנַגְזֵר עֲלֵיהּ לְקַבֵּל עֹנֵשׁ. אַחַר שֶׁקַבְּלָהּ
עֹנֵשָׁה וּמִגִּיעַ הַזְמַן לְהַפְתֵּרָה, אִזְ עוֹלָה הִיא
מִהַגִּיחֵהֶם, וּמִתְלַבֵּנַת מִחֻטְאֵיהּ כְּמוֹ בְרוּל
שְׂמֵתֻלְבֵּן בְּאֵשׁ, וְעוֹלִים עִמָּה עַד שְׁנַכְנַסְתָּ

בְּאוֹתוֹ וְזִמְנָא שְׁמַגִּיעָה שְׁעַת הַהִפְרָדָה,
לֹא יוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מִן הַגּוֹף עַד שְׂמֵתֻגְלָה
עָלָיו שְׂכִינְתָּה, וְהַנֶּפֶשׁ מִתוֹךְ שְׂמֵחָה
וַחֲבִיבוּת שֶׁל הַשְׂכִּינָה יוֹצֵאת מִן הַגּוֹף
כְּנִגְדָּה. אִם הוּא צַדִּיק, הוּא נִקְשֵׁר וְנִדְבֵק
בָּהּ. וְאִם לֹא, הַשְׂכִּינָה הוֹלְכַת, וְהִיא
נִשְׁאַרְת וְהוֹלְכַת וּמִתְאַבְּלַת עַל פְּרֻדַּת
הַגּוֹף. מִשָּׁל אוֹמְרִים, חֲתוּל לֹא נִפְרַד

דִּלְתַתָּא, וְאַסְתַּחֲי תַמְנָן בְּאַיְנוּן מִיָּא, וְאַסְתַּחֲי
בְּבוֹסְמִין דְּתַמְנָן. כְּמָה דְאַתְ דְּאַתְ אָמַר, (שיר השירים) מְקַטְרַת
מֹר וּלְבַנְהָ. וְקִיִּמָּא תַמְנָן עַד זְמַנָּא דְאַתְגְּזֹר עָלֶיהָ
לְאַתְרַחְקָא מִאַתְרֵי דִיתְבִּין בֵּיה צְדִיקָיָא.

וְכַד מָטָא זְמַנָּא לְסִלְקָא, כְּדִין סִלְקִין עִמָּה, דְּרָנָא
בְּתַר דְּרָנָא, עַד דְּאַתְקַרִּיבַת כְּקוֹרְבָנָא עַל
מִדְּבַחָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת
הַמְצוֹרֶעַ בַּיּוֹם טָהָרְתוֹ וְהוֹבֵא אֶל הַכֹּהֵן, כִּהְנָא
עֲלָאָה דְלְעִילָא, הָאִי נַפְשָׁא דְלֹא אִסְתְּאַבַּת כָּל כֹּהֵן,
כִּהְאִי עָלְמָא, הָאִי אֵית לָהּ תְּקִנְתָּא, כְּגוֹנוּנָא דָּא.
וְאִי לֹאו, (קהלת א) מְעֻנּוֹת לֹא יִכּוֹל לְתַקּוֹן וְגו'.

זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ. (ויקרא י"ד) רַבִּי יִצְחָק
פִּתַּח, (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'.

הָאִי קָרָא אֶתְמֹר, וְאוֹקִימָנָא לִיה בְּנִשְׁמַתָּא דְּבַר

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ בַּיּוֹם טָהָרְתוֹ וְהוֹבֵא אֶל
הַכֹּהֵן, הַכֹּהֵן הַעֲלִיּוֹן שְׁלֹמֶעֱלָה, הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת
שְׁלֹא נִטְמָאָה כָּל כֹּהֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְזוֹ יֵשׁ
תְּקִנָּה כְּמוֹ כֵּן. וְאִם לֹא, אִזּוּ מְעֻנּוֹת לֹא
יִכּוֹל לְתַקּוֹן וְגו'.

זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֶעַ. רַבִּי יִצְחָק
פִּתַּח, וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'.

פְּסוּק זֶה נִתְבְּאֵר, וּבְאַרְנוֹ אוֹתוֹ עַל נִשְׁמַתָּא

לְגוֹן עֲדוֹן שְׁלֹמֶעֱלָה, וְרוֹחֶצֶת שָׁם בְּאוֹתָם
מַיִם, וְרוֹחֶצֶת בְּבִשְׂמִים שְׁשֵׁם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר א) מְקַטְרַת מֹר וּלְבַנְהָ. וְעוֹמְדַת
שָׁם עַד הַזְּמַן שֶׁנֶּגְזֹר עָלֶיהָ לְהִתְרַחֵק
מִהַמְּקוֹם שִׁיּוֹשְׁבִים בּוֹ הַצְּדִיקִים.

וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַזְּמַן לְעֵלוֹת, אִזּוּ עוֹלִים עִמָּה
דְּרָגָה אַחַת דְּרָגָה, עַד שֶׁנִּקְרְבַת כְּקִרְבָּן
עַל הַמִּזְבֵּחַ. זֶהוּ שְׁפַתּוֹב זֹאת תִּהְיֶה

נָשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְהִיא קִיָּמָא עִמִּיהּ דְּבַר נָשׁ בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא, בְּדִין, וְזֵרַח הַשְּׁמַשׁ. וּבֵא הַשְּׁמַשׁ, בְּזִמְנָא
 דְּנִפְיָא בַּר נָשׁ מִהֵאֵי עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכַּח בְּתַשׁוּבָה,
 בְּדִין אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם, אִי זַכָּא
 אִיהוּ, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ויקרא כב) וּבֵא הַשְּׁמַשׁ וְטָהַר,
 וְאַחַר יֵאכַל מִן הַקִּדָּשִׁים.

תָּא חֲזִי, כָּל חוֹבֵי עֲלָמָא, קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא מְכַפֵּר
 עָלֵיהּוּ, בְּתַשׁוּבָה, בַּר מִהֵהוּא לִישָׁנָא בִישָׁא,
 דְאַפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל חֲבֵרִיהּ. וְהָא אִוְקְמוּהָ, דְכַתִּיב,
 זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצוֹרֶעַ, זֹאת הִיא תּוֹרַתוֹ שֶׁל
 מוֹצִיא שֵׁם רָע. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, כָּל מָאן דְאַפִּיק
 לִישָׁנָא בִישָׁא, אֶסְתַּאבֵּן לִיהּ כָּל שְׂיִיפוּי, וְיִתְחַזִּי
 לְסַגְרָא, בְּגִין דְּהֵהוּא מֶלֶךְ בִּישָׁא סְלִקָא וְאַתְעַר
 רוּחָא מְסַאבָּא עֲלוּי וְאַסְתַּאב, אֲתִי לְאַסְתַּאבָּא
 מְסַאבִּין לִיהּ, בְּמֶלֶךְ דְּלִתְתָּא אֲתַעַר מֶלֶךְ אַחֲרָא.

לשון הקודש

בְּרִידָּהּ הוּא מְכַפֵּר בְּתַשׁוּבָה, פְּרַט מְאוּתוֹ
 לְשׁוֹן הָרַע שְׁמוֹצִיא שֵׁם רָע עַל חֲבֵרוֹ.
 וְהֵרִי פְּרֻשָׁה, שְׁכַתוּב זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת
 הַמְּצוֹרֶעַ - זֹאת הִיא תּוֹרַתוֹ שֶׁל מוֹצִיא
 שֵׁם רָע. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, כָּל מִי שְׁמוֹצִיא
 שֵׁם רָע, מְטַמְּאִים לוֹ אֶת כָּל אֵיבְרֵי
 וְרֵאוּי לְסַגְרָא, מְשׁוּם שְׁאוּתוֹ דְּבוּר רָע
 עוֹלָה וּמַעִיר רוּחַ טְמֵאָה עָלָיו, וְהוּא

הָאָדָם, בְּשַׁעֲהָ שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת עִם הָאָדָם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִזּוּ וְזֵרַח הַשְּׁמַשׁ. וּבֵא
 הַשְּׁמַשׁ, בְּזִמְנָא שִׁיּוּצָא בֵּין אָדָם מִן הָעוֹלָם
 הַזֶּה וְנִמְצָא בְּתַשׁוּבָה, אִזּוּ - אֶל מְקוֹמוֹ
 שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם, אִם הוּא צְדִיק, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר וּבֵא הַשְּׁמַשׁ וְטָהַר, וְאַחַר יֵאכַל
 מִן הַקִּדָּשִׁים.

בֵּא רֵאָה, עַל כָּל חֲטָאֵי הָעוֹלָם הַקְּדוּשׁ

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה א) אֵיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָּה נְאֻמָּנָה וְגו'. מָאן דְּחֹת מְהִימָנָא לְבַעֲלָהּ, אֶהְדְּרַת לְזוֹנָה. מְלֵאֲתִי מִשְׁפָּט, מִשְׁפָּט, וְדָאֵי דָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, צֶדֶק, דָּא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּאִתְעָרַת מְלָה אַחְרָא, אִסְתַּלַּק מִנָּה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְשָׂרְיָא בָּהּ רוּחָא דְקַטּוּלִי. הָדָא הוּא דְכַתִּיב וְעַתָּה מְרַצְחִים. וּמָה יְרוּשָׁלַם קְרַתָּא קְדִישָׁא בְּךָ, שָׂאֵר בְּנֵי נָשָׂא עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זֹאת תִּהְיֶה וְדָאֵי לְקַבְּלִיהּ לְאִתְפְּרָעָא מִנִּיהּ, דְּהָהוּא מוּצִיא שֵׁם רַע, בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן, מָאֵי קָא מִשְׁמַע לֵן. מִשְׁמַע, מָאן דְּאִית לִיהּ לִישָׁנָא בִישָׁא צְלוּתִיָּה לָא עֲאֵלַת קַמִּי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּהָא אִתְעָר עֲלִיהּ

לשון הקודש

שְׂכַתוּב וְעַתָּה מְרַצְחִים. וּמָה יְרוּשָׁלַם קְרַתָּא קְדִישָׁא בְּךָ – שָׂאֵר בְּנֵי אָדָם עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. זֶהוּ שְׂכַתוּב זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוּרָע.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זֹאת תִּהְיֶה וְדָאֵי פְּנִגְדוֹ לְהַפְרַע מִמֶּנּוּ, שֶׁל אוֹתוֹ מוּצִיא שֵׁם רַע. בְּיוֹם טְהָרְתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכְּהֵן, מָה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? מִשְׁמַע, מִי שֵׁישׁ לוֹ לְשׁוֹן הָרַע, תְּפַלְתּוֹ אֵינָה נִכְנָסַת לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ

נְטָמָא. בָּא לְהַטְמֵא – מִטְמָאִים אוֹתוֹ. בְּדַבּוּר שֶׁלְמִטָּה מִתְעוֹרֵר דַּבּוּר אַחֵר.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה א) אֵיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָּה נְאֻמָּנָה וְגו'. מִי שֶׁהִיְתָה נְאֻמָּנָה לְבַעֲלָהּ, הִפְכָּה לְזוֹנָה. מְלֵאֲתִי מִשְׁפָּט. מִשְׁפָּט – זֶה וְדָאֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. צֶדֶק – זוֹ פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוֹם שֶׁהִעִירָה דַּבְּרֵי אַחֵר, הִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשָׂרְתָהּ בָּהּ רוּחַ שֶׁל מְרַצְחִים. זֶהוּ

רוּחָא מְסַאבָּא. בִּיּוֹן דְּאַהֲדָר בְּתִשְׁבּוּבָה וְקַבִּיל עֲלֵיהּ
תְּשׁוּבָה, מַה כְּתִיב, בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן
וְגו' וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגו'.

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת. (ויקרא
י"ד) רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ שְׂבִיחֵי קַמִּיָּה
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹמָא חַד אָמְרוּ לֵיהּ, עֵץ אֶרְזוּ הָא
יָדִיעַ, כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר, (מלכים א ה) מִן הָאֶרְזוּ אֲשֶׁר
בְּלִבְנוֹן, דְּהָא הֵהוּא עֵץ אֶרְזוּ, לָא אֲשֶׁתִּרְשֵׁן נְטִיעוּי
אֶלָּא בְּלִבְנוֹן, וְהָא אֲתַמַּר. אֲזוּב לְמַה, וּמַאי הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לַמִּטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת
טְהוּרֹת וְעֵץ אֶרְזוּ וּשְׁנֵי תוֹלַעַת (דף נ"ג
ע"ב) וְאֲזוּב. תָּא חַזִּי, בַּר נָשׁ דְּמִשְׁתַּדֵּל בְּפוֹלְחָנָא
דְּמַאֲרִיָּה, וְאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
שְׂאֲרֵי עֲלוּי וּשְׂכִינְתָּא אֲשֶׁתִּתְּכָא בְּחֵדִיָּה. בִּיּוֹן דְּבַר

לשון הקודש

הָאֶרְזוּ אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, שְׂהַרִי אוֹתוֹ עֵץ אֶרְזוּ
לָא נְשַׁרְשִׁים נְטִיעוּתֵיו אֶלָּא בְּלִבְנוֹן, וְהַרִי
נְתַבָּא. אֲזוּב לְמַה? וּמַה הוּא?

פְּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לַמִּטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים
חַיּוֹת טְהוּרֹת וְעֵץ אֶרְזוּ וּשְׁנֵי תוֹלַעַת
וְאֲזוּב. בַּא רְאָה, אָדָם שְׁמִשְׁתַּדֵּל
בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנוּ וּמִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה, הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרָה עֲלָיו, וְהַשְׂכִּינָה

בְּרוּךְ הוּא, שְׂהַרִי עוֹרַר עֲלָיו רוּחַ טְמֵאָה.
בִּיּוֹן שְׁחוּר בְּתִשְׁבּוּבָה וְקַבִּיל עֲלָיו תְּשׁוּבָה,
מַה כְּתוּב? בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן
וְגו', וְרָאָה הַכֹּהֵן וְגו'.

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהַר שְׁתֵּי צַפְרִים
חַיּוֹת. רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הֵיוּ מְצוּיִים
לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹם אֶחָד אָמַר לוֹ, עֵץ
אֶרְזוּ הַרִי יָדוּעַ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (מלכים א ה) מִן

נָשָׂא אֶתִי לְאִסְתָּאבָא, שְׂבִינְתָא אִסְתָּלְקַת מִנִּיהּ,
 קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִרְחִיק מִנִּיהּ, וְכֹל סְטָרָא
 דְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיהּ מִתְּרַחֲקוֹן מִנִּיהּ, וְשָׂאֲרֵי עָלֶיהּ
 רוּחַ מְסֻאָבָא וְכֹל סְטָרָא דְּמְסֻאָבָא, אֶתִי לְאִתְּדַכָּא
 מִסִּיעִין לִיהּ. בְּתַר דְּאִתְּדַכֵּי וְאֵהְדַר בְּתִשׁוּבָה, הֵהוּא
 דְּאִסְתָּלַק מִנִּיהּ אֵהְדַר, וְשָׂאֲרֵי עָלוּי.

תָּא חָזִי, כְּתִיב וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צִפְרִים חֵיזַת
 טְהוֹרוֹת. בִּינוֹן דְּאָמַר, שְׁתֵּי צִפְרִים, לָא
 יִדְעָנָא דְּאֵינוֹן חֵיזַת, אֶלָּא, הָא אוּקְמוּהָ, אֲכַל חֵיזַת,
 חֵיזַת מִמָּשׁ. בְּמָה דְּאֵתְ אָמַר (יחזקאל א) וְאָרָא הַחֵיזַת,
 לְקַבֵּל אֶתְרֵי דִּינְקֵי מִנִּיהּ נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְעֵץ אֶרְזוֹ
 הָא אֲתִמַּר, וְשְׁנֵי תוֹלְעַת, סְטָר סוּמְקָא דְּגִבּוֹרָה
 דְּאִשְׁתַּתַּף בְּהַדְרִיהּ בְּקַדְמִיתָא. וְאוֹזֹב, דָּא ו' זְעִירָא,
 דִּינְיֵק לָהּ לְבַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין כְּדֵי, עֵץ אֶרְזוֹ

לשון הקודש

צִפְרִים חֵיזַת טְהוֹרוֹת. בִּינוֹן שְׂאָמַר שְׁתֵּי
 צִפְרִים, לָא יִדְעָנוּ שְׁהֵן חֵיזַת? אֶלָּא הָרִי
 פְּרִשְׁוֹהָ, אֲכַל חֵיזַת, חֵיזַת מִמָּשׁ, כְּמוֹ
 שְׂנֵאָמַר (יחזקאל א) וְאָרָא הַחֵיזַת, כְּנִגְדַּ
 הַמְּקוֹם שְׁיִוְנְקִים מֵהֶם הַנְּבִיאִים
 הַנְּאָמְנִים. וְעֵץ אֶרְזוֹ, הָרִי נְתִבְאָר. וְשְׁנֵי
 תוֹלְעַת, הַצֵּד הָאָדָם שֶׁל גִּבּוֹרָה
 שֶׁהִשְׁתַּתַּף עִמּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה. וְאוֹזֹב, זוֹ ו'
 קַטְנָה שְׁמִינִיקָה אֵת בְּנַסַּת יִשְׂרָאֵל.

מִשְׁתַּתַּפַּת עִמּוֹ. בִּינוֹן שְׂאָדָם בָּא לְהַטְמֵא,
 הַשְּׂבִינְיָה מִסְתַּלְקַת מִמֶּנּוּ, הַקְּדוּשׁ בְּרִיךְ
 הוּא מִתְּרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְכֹל צֵד הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
 רַבּוֹנוֹ מְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ
 טְמֵאָה וְכֹל צֵד הַטְּמֵאָה. אִם בָּא לְהַטְהַר,
 מְסִיעִים אוֹתוֹ. אַחַר שְׂנֵטְהַר וְחִזַּר
 בְּתִשׁוּבָה, אוֹתוֹ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ חִזַּר
 וְשׁוֹרָה עָלָיו.

בָּא רָאה, כְּתוּב וְלָקַח לְמַטְהַר שְׁתֵּי

וְאֵזוֹב, אֵזְלֵן בַּחֲדָא, וְעַל דָּא ו' ו' בַּחֲדָא אֲשַׁתְּכְחוּ,
 חַד עֲלָאָה, וְחַד זְעִירָא, וְקַרְיִין לֹזֵן, ו' עֲלָאָה, ו'
 תַּתָּאָה. וּבְלָחוּ אֶהְדְּרוּ לְשַׁרְיָא עֲלוּי בְּגִין דְּהָא
 אֲתַדְכִּי, לְקַבֵּל אֱלִין, לְתַתָּא (מְנִיחָא), עֵץ אֲרֹז וְאֵזוֹב
 וְשְׁנֵי תוֹלַעַת אֲשַׁתְּכְחוּ (בְּשָׁמַא) בְּרַבִּיּוֹתָא דָּא, וְתַלְיִין
 מֵאֱלִין עֲלָאִין.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָווּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא. יִתְבוּ
 בְּחַתּוּא בִּי חֲקָלָא וְצִלוּ. פְּתַר דְּסִיּוּמוֹ עֲלוֹתָא
 קָמוּ וְאֵזְלוּ. פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּמַלֵּי דְאוּרִיּוֹתָא.
 וְאָמַר, (מְשַׁלֵּי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכִיָּהּ
 מְאוּשָׁר. עֵץ חַיִּים, דָּא אוּרִיּוֹתָא, דְּאִיְהִי אֵילָנָא
 עֲלָאָה רַבָּא וְתַקִּיף. תּוֹרָה, אֲמַאי אֶקְרִי תּוֹרָה.
 בְּגִין דְּאוּרִי וְגַלְי בְּמָה דְּחֹה סָתִים דְּלֹא אֲתִידַע.
 חַיִּים, דְּכָל חַיִּים דְּלַעִילָא בָּהּ אֲתַבְּלִילוּ, וּמְנָה

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בְּדַרְךְ. יִשְׁבוּ בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה וְהַתְּפַלְלוּ.
 אַחַר שְׁסִיּוּמוֹ אֵת הַתְּפִלָּה, קָמוּ וְהִלְכוּ.
 פְּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּדַבְרֵי תּוֹרָה וְאָמַר,
 (מְשַׁלֵּי א) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ
 וְתוֹמְכִיָּהּ מְאוּשָׁר. עֵץ חַיִּים – זֶה הַתּוֹרָה,
 שֶׁהִיא עֵץ עֲלִיּוֹן גָּדוֹל וְחֹזֵק. תּוֹרָה, לְמָה
 נִקְרָאת תּוֹרָה? מִשּׁוּם שְׁמוּרָה וּמְגִלָּה אֵת
 מַה שֶׁהִיא סָתוּם וְלֹא יְדוּעַ. חַיִּים, שְׁכָל
 הַחַיִּים שֶׁלְמַעַלָּה נִבְלְלוּ בָּהּ, וּמְנָה

וּמִשּׁוּם כִּד עֵץ אֲרֹז וְאֵזוֹב הוֹלְכִים וְחַד,
 וְעַל כֵּן ו' ו' נִמְצְאוּ בְּאַחַד, אַחַד עֲלִיּוֹן
 וְאַחַד קָטָן, וְקוֹרְאִים לָהֶם ו' עֲלִיּוֹנָה, ו'
 תַּחְתּוֹנָה. וְכֻלָּם חוֹזְרִים לְשֵׁרוֹת עֲלוּי,
 מִשּׁוּם שֶׁהָרִי נִטְהַר. כִּנְגַד אֱלֹהִים לְמַטָּה
 (מִהֶם) – עֵץ אֲרֹז וְאֵזוֹב וְשְׁנֵי תוֹלַעַת
 נִמְצְאוּ (בְּשֵׁם) בְּגִדְלָה הַזֶּה, וְתַלְוּיִים
 מִהָעֲלִיּוֹנוֹת הַלָּלוּ.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים

נִפְקֹן. לַמְחֻזְקִים בָּהּ, לְאֵינוֹן דְּאַחֲדִין בָּהּ, דְּמֵאֵן
 דְּאַחִיד בְּאַזְרֵייתָא אַחִיד בְּכֻלָּא, אַחִיד לְעֵילָא
 וְתַתָּא. וְתוֹמְכֵיהּ מְאוּשָׁר, מָאֵן תּוֹמְכֵיהּ. אֲלִין אֵינוֹן
 דְּמַטִּילִין מְלָאי, לְכִיסָן שְׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, בְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ.

וְתוֹמְכֵיהּ, זְכִי לְנִבְיָאֵי מְהִימְנֵי דִּיפְקֹן מִנֵּיהּ.
 מְאוּשָׁר, אֵל תְּקַרֵי מְאוּשָׁר, אֵלָא
 מֵרֵאשׁוּ, אֵינוֹן תְּמַכִּין לְאַזְרֵייתָא, מֵרֵאשׁוּ וְעַד סוּפּוֹ.
 מֵרֵאשׁוּ, דָּא רִישָׁא דְכֻלָּא דְאַקְרֵי רֵאשׁ,
 דְּכַתִּיב, (משלי ח) מֵעוֹלָם נִסְכַּתִּי מֵרֵאשׁ. וְרֵאשׁ דָּא
 חֲכָמָה, דְּאִיהִי רִישָׁא לְכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אֲתַפְּשֵׁט
 בֵּיהּ עַד סִימָא דְשִׁית סְטָרִין, וְתוֹמְכֵיהּ, בְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. דְּאֵינוֹן דְּמַטִּילִין
 מְלָאי לְכִיסָן שְׁל תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים אֵינוֹן תְּמַכִּין
 לְאַזְרֵייתָא מֵרִישָׁא עַד סִימָא דְגּוּפָא, וְכָל

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

מֵרֵאשׁוּ. אוֹתָם הַתּוֹמְכִים שֶׁל הַתּוֹרָה
 מֵרֵאשׁוּ וְעַד סוּפּוֹ. מֵרֵאשׁוּ, עַד הָרֵאשׁ
 שֶׁל הַכֹּל שֶׁנִּקְרָא רֵאשׁ, שְׁפָתוֹב (שם ח)
 מֵעוֹלָם נִסְכַּתִּי מֵרֵאשׁ. וְרֵאשׁ זֶה הַחֲכָמָה,
 שֶׁהִיא הָרֵאשׁ לְכָל הַגּוּף, וְהַגּוּף מֵתַפְּשֵׁט
 בָּהּ עַד הַסִּיּוֹם שֶׁל שְׁשֵׁת הַצְּדָדִים
 וְתוֹמְכֵיהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי
 שֵׁשׁ. שְׁאוֹתָם שְׁמַטִּילִים מְלָאי לְכִיסָם שֶׁל

יוֹצְאִים. לַמְחֻזְקִים בָּהּ, אֵת אוֹתָם
 שְׁאוֹחִים בָּהּ, שְׁמֵי שְׁאוֹחֵי בַתּוֹרָה אוֹחֵי
 בְּכָל. אֲחִינוּ לְמַעַלָּה וְלַמַּטָּה. וְתוֹמְכֵיהּ
 מְאוּשָׁר, מִי זֶה תּוֹמְכֵיהּ? אֵלּוֹ אוֹתָם
 שְׁמַטִּילִים מְלָאי לְכִיסָם שֶׁל תְּלַמִּידֵי
 חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהָ.

וְתוֹמְכֵיהּ, זֹכֵה שֵׁינְאוֹ מִמֶּנּוּ נִבְיָאִים
 נֶאֱמָנִים. מְאוּשָׁר, אֵל תְּקַרֵי מְאוּשָׁר אֵלָא

מֵהִימְנוּתָא, בֵּיהַ תְּלִיא, וְאַתְמָד. וְזָכִי לְבָנִין דִּיתְחִזּוּן
לְנַבִּיאֵי מֵהִימְנִי.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ
אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא אֶלְפִי זַעֲרָא,
אַמְאִי. אֶלָּא בְּנִין לְאַתְוָאָה מָאן הוּא הָהוּא דְקָרָא,
הָהוּא דְשָׂרֵי בְּמִקְדָּשָׁא, וְכִדִּין זְמִין לְמֹשֶׁה, כְּמָאן
דְּזְמִין אוֹשְׁפִיזָא. הָכָא א' זַעֲרָא, הָתָם א' רַבְתָּא,
אָדָם שֵׁת אֲנוּשׁ. (ס"א אָדָם) דָּא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, הֵי מְנַיְיְהוּ עֲלָאָה.
אֶלָּא מֹשֶׁה עֲלָאָה, מֹשֶׁה שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִלְכָּא,
אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינָא דְמִטְרוּנֵיתָא. מְתַל לְמִלְכָּא דְהָוָה
לִיהַ מִטְרוּנֵיתָא עֲלָאָה. מַה עֵבֵד. יַהֲב לָהּ שׁוֹשְׁבֵינָא
לְתַקְנָא לָהּ וּלְאַסְתַּכְּלָא בְּמִלֵּי דְבֵיתָא. וְעַל דָּא, פִּד
עֵייל שׁוֹשְׁבֵינָא דָּא לְמִלְכָּא, לָא עֵייל אֶלָּא עִם

לשון הקודש

קַטְנָה, שָׁם א' גְּדוּלָה. אָדָם שֵׁת אֲנוּשׁ.
(אָדָם) זו שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

בַּא וְרָאָה מַה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, מִי מַהֲם
עֲלִיזִין? אֶלָּא מֹשֶׁה הוּא הָעֲלִיזִין, מֹשֶׁה הוּא
שׁוֹשְׁבֵין הַמְּלָךְ, וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵין הַגְּבִירָה.
מִשָּׁל לְמִלְכָּד שְׁהִיתָה לוֹ גְּבִירָה עֲלִיזוּנָה.
מַה עֲשָׂה? גָּתַן לוֹ שׁוֹשְׁבֵין לְתַקְּנָא אוֹתָהּ
וּלְאַסְתַּכְּלָא בְּדַבְרֵי הַבַּיִת. וְעַל כֵּן,
כְּשֶׁנִּכְנְסִים הַשׁוֹשְׁבֵין הַזֶּה לְמִלְכָּד, לֹא נִכְנְסִים

תְּלִמִּידֵי חֻכְמִים, הֵם תּוֹמְכִים אֶת הַתּוֹרָה
מִקְרָאשׁ עַד סוּיִם הַגּוֹף, וְכֹל הָאֲמוּנָה בּוֹ
תְּלִיזָה, וְנִתְמָד. וְזוֹכֵה לְבָנִים שְׂיָרְאוּ
לְנַבִּיאִים נְאֻמָּנִים.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר
ה' אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא, אֶלְפִי
קַטְנָה, לְמַה? אֶלָּא כְּדֵי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ
אוֹתוֹ שְׂקָרָא – אוֹתוֹ שְׂשָׂרוּי בְּמִקְדָּשׁ, וְאִז
זְמַן אֶת מֹשֶׁה כְּמוֹ שְׁמוֹמִין אוֹרְתָהּ. כָּאֵן א'

מִטְרוֹנִיתָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן וְגו'.

מִשָּׁה שׁוֹשְׁבֵינָא לְמִלְכָּא, בְּגִין כְּדָּ אִזְדְּמֵן
כְּאוֹשְׁפִיזָא, וְלִבְתָּר, וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו. אֶהְרֹן
הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא לְמִטְרוֹנִיתָא, וְכָל מַלְוֵי הָזֶה, לְפִיִּסָּא
לְמִלְכָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא, וַיִּתְּפִיִּים מִלְכָּא בַּהֲדָה. וְעַל
דָּא בְּגִין דְּאִיהוּ, שׁוֹשְׁבֵינָא לָהּ שְׁנֵי מְדוּרִיהּ בַּהֲדָה,
לְתַקְנָא בֵּיתָא וְלַעֲיִנָּא תְּדִיר בְּמַלְוֵי דְּבֵיתָא. וְעַל
דָּא אֶתְתַּקֵּן כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיִלָּא, וְאֶקְרִי כַּהֵן גְּדוֹל. מֵנָּא
לָן. דְּכְתִיב, (תהלים קי) אֶתָּה כַּהֵן לְעוֹלָם עַל דְּבַרְתִּי
מִלְכֵי צְדָק.

וּבְגִין כְּדָּ כָּל מַה דְּאֶצְטְרִיךְ מִכִּי מִלְכָּא, נָטִיל,
וְלִית מָאן דְּיִמְחֵי בִידֵיהּ. וְעַל דָּא הוּא
קָאִים לְדַכָּאָה לְכָל אֵינּוֹן דְּעָאֲלוּן לְבֵי מִטְרוֹנִיתָא,
בְּגִין דְּלֹא (דף נ"ד ע"א) יִשְׁתַּכַּח מִסְּאֲבָא בְּאֵינּוֹן בְּנֵי

לשון הקודש

בְּדַבְרֵי הַפִּיּוֹת. וְעַל כֵּן הִתְתַּקֵּן כְּמוֹ
שְׁלַמְעֵלָה, וְנִקְרָא כַּהֵן גְּדוֹל. מֵנִין לְנוּ?
שְׁפָתוֹב (תהלים ק) אֶתָּה כַּהֵן לְעוֹלָם עַל
דְּבַרְתִּי מִלְכֵי צְדָק.

וּמִשׁוּם כְּדָּ, כָּל מַה שְׁצָרִיךְ מִפִּיּוֹת הַמְּלָךְ
הוּא נוֹטֵל, וְאֵין מִי שְׁיִמְחָה בִּידּוֹ. וְלָכֵן
הוּא עוֹמֵד לְטַהַר אֶת כָּל אוֹתָם שְׁנִכְנָסִים
לְבֵית הַגְּבִירָה, כְּדִי שְׁלֹא תִמָּצֵא טְמֵאָה
בְּאוֹתָם בְּנֵי הַהִיכָל, וּמִשׁוּם כְּדָּ כְּתוּב

אֶלֹא רַק עִם הַגְּבִירָה. וְהוּ שְׁכָתוֹב בְּזֹאת
יָבֵא אֶהְרֹן וְגו'.

מִשָּׁה הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא הַמְּלָךְ, מִשׁוּם כְּדָּ
הַזְדְּמֵן כְּאוֹרְחָה, וְאַחַר כְּדָּ – וַיְדַבֵּר ה'
אֵלָיו. אֶהְרֹן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא שֶׁל הַגְּבִירָה,
וְכָל דְּבָרָיו הֵיוּ לְפִיִּים אֶת הַמְּלָךְ עִם
הַמְּלָכָה, וַיִּתְּפִיִּים הַמְּלָךְ עִמָּה. וְעַל כֵּן,
מִשׁוּם שֶׁהוּא שׁוֹשְׁבֵינָא שְׁלָהּ, הוּא שָׁם
מְדוּרוֹ עִמָּה לְתַקֵּן אֶת הַפִּיּוֹת וְלַעֲנֵן תְּמִיד

הַיִּכָּלָא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, וְלָקַח לַמַּטֵּהר שְׁתֵּי
צִפְרִים וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ב) יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק
יְי' יִלְעַג לָמוֹ. יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק, דָּא יִצְחַק
דְּאֲתֵי מִסְטָרָא דְחַמְרָא, נְהִיר בְּקַדְמִיתָא, וְחִיּוּדָא,
וְלִבְתַּר זְעִים וְתַרּוּךְ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם
וְלֹא כְּתִיב, יוֹשֵׁב שָׁמַיִם. יִשְׁחַק, נְהִיר וְחִיּוּדָא. וְעַל
דָּא דִּנְעָא נְהִיר וְחִיּוּדָא, לְהוּ לְרִשְׁיַעֲיָא.

וְלִבְתַּר מַה כְּתִיב, אִזּוּ יְדַבֵּר אֱלִימוּ בְּאִפּוֹ וּבְחֶרְוֵנוּ
יִבְהַלְמוּ. וְכֵךְ אֲרַחֲוֵי דְחִיּוּבִיָּא, קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא נְהִיר לְהוּ בְּהַאי עֲלֵמָא, וְנְהִיר לִזְוֹן
אֲנַפִּין בְּחַמְרָא, דְנְהִיר בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר זְעִים
וְקַטִּיל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשִׁיךְ לִזְוֹן לְחִיּוּבִיָּא,
אִי יְהִדְרוּן לְקַבְּלִיהּ, יָאוּת, וְאִי לָא שְׁצִי לִזְוֹן
מִהָהוּא עֲלֵמָא דְאֲתֵי, וְלִית לִזְוֹן בֵּיהּ חוּלְקָא.

לִזְוֹן הַקוּדֵשׁ

וְלָקַח לַמַּטֵּהר שְׁתֵּי צִפְרִים וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ב) יוֹשֵׁב
בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק ה' יִלְעַג לָמוֹ. יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם
יִשְׁחַק – זֶה יִצְחַק שְׂבָא מִצַּד הַיָּיִן, מְאִיר
בְּרֵאשׁוֹנָה, וְצוּחַק, וְאַחַר כֶּךָ זוּעִם וּמְגַרֵּשׁ.
זֶהוּ שְׂבָתוֹב יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק, וְלֹא
כְּתוּב יוֹשֵׁב שָׁמַיִם. יִשְׁחַק, מְאִיר וְצוּחַק.
וְעַל בֶּן הַדִּין מְאִיר וְצוּחַק לְהֵם לְרִשְׁעִים.

וְאַחַר כֶּךָ מַה כְּתוּב? אִזּוּ יְדַבֵּר אֱלִימוּ
בְּאִפּוֹ וּבְחֶרְוֵנוּ יִבְהַלְמוּ. וְכֵךְ בְּרַבִּי
הֲרִשְׁעִים – הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִיר לְהֵם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְאִיר לְהֵם כְּמוֹ יָיִן שְׂמֵאִיר
בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֶּךָ זוּעִם וְהוֹרֵג. וְהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ אֶת הֲרִשְׁעִים, אִם יִחְזְרוּ
כְּנֻגְדוֹ – יָפֵה. אִם לֹא – הוּא מְכַלֵּה אוֹתָם
מֵאוֹתוֹ הַעוֹלָם הַבָּא, וְאִין לְהֵם בּוֹ חֵלֶק